

Hyödyllisiä kysymyksiä päihdestrategian suunnittelu- ja arviointivaiheeseen:

Suunnitteluvaihe

1) Nykytilanteen ja toimintaympäristön arviointivaihe / työyhteisön arvomaailma

- Minkälaisia perusarvoja työyhteisössänne on?
- Kuinka nämä arvot ja periaatteet toteutuvat käytännössä päihdetilanteissa?
- Onko olemassa kirjaamattomia sääntöjä, jotka vaikuttavat päihdetilanteissa yksikkönne toimintaan ja päätöksentekoon?
- Miten yhteiset arvot tukevat päihdeongelmaisen asiakkaan auttamisessa? Onko organisaatiossa/työyhteisössä keskenään ristiriitaisia tärkeitä "arvoja"?

2) Asiakkaiden päihdetilanne

- Onko yksikössänne asiakkaiden päihteidenkäyttöön liittyviä haittoja? Millaisia?
- Ovatko kyseessä alkoholiin, lääkkeisiin, huumeisiin tai useampiin näistä aineryhmistä liittyvät ongelmat?
- Miten asiakkaiden läheisten päihteiden käyttö vaikuttaa yksikkönne toimintaan?
- Ilmeneekö muita riippuvuusongelmia, esimerkiksi peliriippuvuus?

3) Toimivien menettelytapojen kartoittaminen

- Miten olette onnistuneet selvittämään päihteiden käytöstä johtuvia ongelmatilanteita?
- Mitä työvälineitä, menetelmiä ja toimintatapoja työntekijöillä on päihdetilanteissa?
- Miten kuntoutus/hoito/asumispalvelusopimus tai -suunnitelma palvelee päihdeongelmaisen asiakkaan tarpeita?
- Miten päihdetyöhön liittyviä työskentelymenetelmiä ja ammattitaitoa ylläpidetään ja kehitetään?
- Missä tilanteissa asiakkaat tarvitsevat apua päihteiden käytön takia?
- Miten asiakkaiden päihteiden käyttö vaikuttaa työntekijöiden perustehtäviin?
- Miten asiakkaiden päihteiden käyttö vaikuttaa muihin asiakkaisiin?

4) Päihdekulttuuriin liittyviä kysymyksiä

- Millaisia sääntöjä tai sopimuksia yksikössänne on päihdetilanteiden varalta?
- Kontrolloidaanko päihteidenkäyttöä? Millä tavoin?
- Miten päihdetilanteisiin liittyvät päätökset tehdään?
- Kuinka paljon ja millä tavalla asiakkaat saavat päättää päihteiden käytöstään?
- Mitä päihdeongelmiin puuttumisesta on sovittu? Kuka puuttuu ja miten? Missä vaiheessa päihteiden käyttöön puututaan?

5) Toimintaympäristön analyysi

- Mitkä muut tahot voisivat tukea asiakkaiden toimintakykyä ja päihteidenkäytön hallintaa?
- Mitä muut samantyyppiset toimijat ovat tehneet päihdehaittojen vähentämiseksi?

- Minkälaisia hyviä toimintatapoja muissa vammaispalveluyksiköissä on päihdeongelmien hoitamiseksi?
- Mitkä lait, asetukset ja suositukset koskevat päihdeongelmaisten asiakkaiden parissa tehtävää työtä?

6) Päihdestrategian visio

- Nousiko organisaatiossa/työyhteisössä toimintaympäristöanalyysin avulla esiin muutostarpeita?
- Mitkä muutoksista ovat tärkeimpiä perustehtävän toteuttamisen kannalta?
- Mihin suunnitelluilla muutoksilla pyritään?

7) Arviointisuunnitelma

- Miten päihdestrategian toteutumista seurataan?
- Miten tehtävät ja vastuu seurannasta jaetaan?

Arviointivaihe

8) Työntekijöiden suorittama itsearviointi

- Onko työsi muuttunut päihdestrategia- ja/tai toimintaohjeiden käyttöönoton jälkeen?
- Mitä päihdestrategian käyttö on opettanut?
- Minkälaiset mahdollisuudet teillä oli vaikuttaa päihdestrategian muokkaamiseen?
- Mitä esteitä kehittämisessä on ollut?

9) Asiakastyö

- Ovatko asiakkaiden odotukset työntekijöitä kohtaan muuttuneet päihdestrategian käyttöönoton jälkeen?
- Millaista palautetta asiakkaat ovat antaneet päihdestrategiasta?

10) Asiakkaiden antama arviointi ja palaute

- Oletko saanut osallistua päihdestrategian tekemiseen? Miten?
- Mitä hyötyä strategiasta on mielestäsi ollut?
- Onko strategia on vaikuttanut päihteiden käyttöön?
- Onko strategia vaikuttanut yksikön ilmapiiriin?

11) Työyhteisön jäsenten arvio

- Onko päihdestrategia vaikuttanut toimintayksikön yhteistyöhön ja ilmapiiriin?
- Millä tavalla päihdestrategiasta on tiedotettu? Onko tiedottaminen sujunut toivotulla tavalla?
- Millä tavalla päihdetapaukset on dokumentoitu ja mihin toimenpiteisiin ne ovat johtaneet?

12) Työvälineiden ja toimintamallien käyttökelpoisuus (mm. yhteiset sopimukset, säännöt)

- Miten päihdestrategia tukee perustyötä?
- Kuinka uudet työvälineet ja sovitut toimintatavat ovat toimineet asiakastyössä?
- Miten työvälineitä voisi kehittää?